

№ 3851, згодом прийнята «Концепція реформування сфери фізичного виховання та спорту (основні положення)», та підготовлений проект Закону України «Про фізичне виховання та спорт», а також проект «Концепції Державної цільової соціальної програми розвитку фізичної культури і спорту на період до 2020 року».

Відповідні документи треба вважати стратегією розвитку системи фізичного виховання та спорту нашої держави. Проте, аналіз представлених нормативно-правових актів свідчить про незрозумілу форму реалізації запропонованих векторів реформування. Наприклад, в питаннях фінансування сфери вказані лише суб'єкти фінансування, а яким чином ці суб'єкти будуть його здійснювати залишається таємницею. Більш того, в проекті «Концепції Державної цільової соціальної програми розвитку фізичної культури і спорту на період до 2020 року» з 2016 року по 2020 рр. передбачено відповідний обсяг фінансування певних розділів в середньому 3101502, 26 млн. грн., а чи враховані інфляційні процеси, чи враховані існуючі негативні тенденції в бюджетній політиці держави і її скрутне фінансове становище? Також недостатньо уваги приділено системі підготовки кадрів, не задекларовані якісні та кількісні показники підготовки спеціалістів. Відсутнє планування капітального будівництва та реконструкції спортивної інфраструктури.

Зважаючи на викладені недоліки, під час реалізації державних та галузевих заходів скерованих на ефективний розвиток національної системи фізичного виховання і спорту учнівської молоді, необхідно: забезпечити розробку та прийняття нормативно-правової бази, яка забезпечить соціально-значущий статус системи фізичного виховання і спорту учнівської молоді та гарантує її збереження та захист, шляхом прийняття окремого державного закону «Про фізичне виховання і спорт учнівської молоді в Україні»; передбачити в Законі «Про освіту» заходи, скеровані на підтримку розвитку системи фізичного виховання і спорту учнівської молоді із викладенням відповідних механізмів реалізації; оптимізувати систему управління національною системою фізичного виховання і спорту в Україні шляхом спеціалізованої підготовки та перепідготовки менеджерів галузі; передбачити централізоване фінансування з державного бюджету у вигляді субсидій, скерованих на забезпечення діяльності спеціалізованих спортивних закладів та розвиток їх матеріально-технічної бази; внести зміни до Податкового кодексу України з метою розробки механізму податкових пільг та послаблень бізнесу, який допомагає розвитку сфери фізичного виховання і спорту учнівської молоді; відновити та здійснити подальший розвиток наукового потенціалу галузі; оптимізувати функціонування системи підготовки спеціалістів галузі;

Таким чином, головними напрямками реформування та розвитку сфери фізичного виховання і спорту є становлення якісно нової національної системи розвитку фізичного виховання і спорту учнівської молоді.

ВИСНОВКИ. Загальний аналіз стану сфери фізичного виховання і спорту учнівської молоді України дозволив виявити суттєві недоліки відповідної галузі, що досить негативно впливає на досягнення державою задекларованих цілей з розвитку фізичної культури і спорту, а також активного залучення до цього процесу учнівської молоді в контексті євроінтеграції.

ПЕРСПЕКТИВАМИ ПОДАЛЬШИХ ДОСЛІДЖЕНЬ вважаємо розробку організаційно-управлінських інновацій сфери фізичного виховання і спорту учнівської молоді.

ЛІТЕРАТУРА

1. Григоренко В.Г. Профессионально-педагогическая мотивация и технология ее формирования. – Бердянск: Изд-во Бердянск. Гос. Пед. Ун-та, 2003. – 148 с.
2. Попрощаєв О. В. Нормативно-правові аспекти організації навчальної дисципліни «Фізичне виховання» у вищих навчальних закладах України / О.В. Попрощаєв, С.Г. Зінченко, Д.О. Каратаєв, С.О. Фішев // Педагогіка, психологія та методико-біологічні проблеми фізичного виховання і спорту: зб. Наук. Праць / за ред. С. Єрмакова, Х., 2010. С. 74-76.
3. Угода про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони (ратифікована Законом України від 16 вересня 2014 року 1678-VII) // Офіційний вісник України від 26.09.2014, № 75, том 1, стор. 83, стаття 2125.
4. Actualis problems of European integrationem Ucraina: documenta 7 regio. Scientific et declarationes conf. 14 may 2010 anno, Dnipropetrovsk / on imp. edition L.L. Prokopenko. - D.: DRIDU NADU, 2010.- 440 pages.
5. Basics of iura unionem Europaeam: latin materials / Edited by Professor ph.d. member AlrS Ucraina M. V. Buromensky. Kharkiv: domus editoria «FINN», 2010. – 392 pages. ISBN 978-966-8030-65-9.
6. International Charter of Physical Education et Sport, UNESCO; Charter of International Document 21.11.1978
7. Mudrik V. I., Leonov O. Z., Mudrik I. V. et aliis. Organicis et emendatiorem basics physical education alumni instituta studiorum superiorum: monograph / Mudrik V. I., Leonov O. Z., Mudrik I. V., Il'chenko A. I., Kozak E. P. // Edited by Mudrik V. I. – K.: Pedagogicall cogitatio, 2010. – 192 pages.

УДК 796.011.3:378

Жмардій В.О.

Полтавський національний педагогічний університет імені В.Г. Короленка

ЕФЕКТИВНІСТЬ ВИКОРИСТАННЯ ЗАСОБІВ ФІТНЕСУ НА ЗАНЯТТЯХ ІЗ ФІЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ ДЛЯ СТУДЕНТІВ ПЕДАГОГІЧНОГО ВИЩОГО НАВЧАЛЬНОГО ЗАКЛАДУ

У статті розглянуто питання необхідності надання можливості студентам самостійно знаходити шляхи удосконалення власного фізичного розвитку, підбирати види фізичного навантаження засобами фітнесу і використовувати їх в організації та проведенні навчальних занять із фізичного виховання, що у свою чергу позитивно сприяє покращанню стану їхнього здоров'я, підвищенню рівня фізичної підготовленості та мотивації до відвідування навчальних занять із фізичного виховання в педагогічному вищому навчальному закладі.

Ключові слова: здоров'я, студенти, фізична підготовленість, фізичне виховання, фітнес, фітнес-технології.

Жамардий В.А. Эффективность использования средств фитнеса на занятиях из физического воспитания для студентов педагогического высшего учебного заведения. В статье рассмотрен вопрос необходимости предоставления возможности студентам самостоятельно находить пути усовершенствования собственного физического развития, подбирать виды физической нагрузки средствами фитнеса и использовать их в организации и проведении учебных занятий из физического воспитания, что в свою очередь положительно способствует улучшению состояния их здоровья, повышению уровня физической подготовленности и мотивации к посещению учебных занятий из физического воспитания в педагогическом высшем учебном заведении.

Ключевые слова: здоровье, студенты, физическая подготовленность, физическое воспитание, фитнес, фитнес-технологии.

Zhamardiy V.O. Efficiency of Using Fitness Means at the Lessons of Physical Education for Students of Pedagogical Higher Educational Institution. The author of the article touches upon the point of the necessity to give the students the possibility of independent search of the ways to improve the own physical development, look for kinds of exercises by means of fitness and use them in organizing and training sessions on physical education, what in its turn positively effects on their health improvement, increasing the level of their physical condition and motivation for attending classes on physical education at pedagogical higher educational institution. The main condition of organization and realization of educational from physical education is an observance of pedagogical principles, availability and individual approach, when the parameters of the training loading answer the state of health. Except that, no less important are the individual personal interest and proof motivation of students in making healthy. In fact a most effect from lessons from physical education will be attained then, when a man occupies voluntarily taking into account her individual interests. Fitness techniques have the widest arsenal of facilities, most which, simultaneously with positive influence on the organism of student young people through physical exercises, improve the state of their zdorovyа, general level of physical preparedness, promote cause interest and motivation to such employments. From them considered most expedient engaged in the different kinds of aerobics, pilatesom, by yoga of fitness and respiratory exercises.

Key words: health, physical condition, physical education, fitness, fitness techniques.

Постановка проблеми. У сучасних умовах життя спостерігається стійке погіршення стану здоров'я та фізичного розвитку студентської молоді. Прослідковується загальне збільшення кількості серцево-судинних захворювань, погіршення функціональних резервів організму, наявність різних вад опорно-рухового апарату, зниження рівня загальної фізичної підготовленості, фізичної працездатності та морфологічного стану. Для розв'язання завдання практичної реалізації профілактики захворювань студентів необхідний комплекс різноманітних організаційно-педагогічних заходів. Великі перспективи для оптимізації та проведення навчальних занять із фізичного виховання має диференційований підхід, який дає змогу викладачеві підбирати оптимальне фізичне навантаження з урахуванням стану здоров'я та рівня фізичної підготовленості студентів, використовуючи сучасні інноваційні технології, оскільки проблема зміцнення здоров'я та покращення фізичного розвитку студентів залишається винятково актуальною. Період перебування студентської молоді у вищому педагогічному навчальному закладі – останній проміжок часу, протягом якого формуються майбутня етика соціальної поведінки студента, методи досягнення життєвих цілей, що заслуговують на збереження уваги протягом усього життя.

Одне з найважливіших завдань, які стоять перед вищою педагогічною освітою – створення системи навчання та виховання, яка б забезпечила майбутнім фахівцям разом із практичною й теоретичною підготовкою за фахом міцне здоров'я та високу працездатність.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Вітчизняною та світовою наукою накопичено велик досвід, який підтверджує необхідність систематичних занять фізичними вправами для покращання стану здоров'я, підвищення його стійкості та працездатності. Сучасна система фізичного виховання не може існувати без науково обґрунтованого

використання інноваційних технологій на заняттях із фізичного виховання студентів (Г.В. Безверхня, В.Ю. Давидов, О.М. Жданова, Л.Я. Іващенко, Г.О. Краснова, Т.Ю. Круцевич, М.М. Линець, Є.Н. Приступа, Е.Г. Сайкіна та інші) [1, 2, 3, 4, 5, 7]. Підвищений інтерес студентів до нових видів оздоровчих систем і можливість вирішення найважливіших завдань фізичного виховання, формування культури рухів засобами фітнесу обумовлюють використання в навчально-виховному процесі з фізичного виховання сучасних фітнес-технологій. Незважаючи на досить велику кількість наукових досліджень питання використання фітнес-технологій на заняттях із фізичного виховання студентів вищих педагогічних навчальних закладів залишаються невивченими.

Формування цілей статті. Мета статті – теоретичний аналіз сучасних та ефективних засобів покращання навчальних занять із фізичного виховання студентів.

Виклад основного матеріалу. Одним із основних стимулів до навчальних занять із фізичного виховання студентів є підвищена увага до краси своєї зовнішності. Засоби, які використовуються на заняттях із фізичного виховання студентів повинні бути оправдані не лише з фізичної точки зору, але і з точки зору естетичної. Цим вимогам відповідають сучасні фітнес-технології які формують не тільки гарну поставу, але розвивають фізичні якості. Фізична досконалість є частиною естетичного ідеалу. Фізичне виховання стимулює виникнення естетичних переживань, а естетичне виховання наповнює зміст і форми фізичного удосконалення. Разом з освітньою спрямованістю навчальні заняття із фізичного виховання набувають високої ефективності лише тоді, коли виступають підґрунтям формування інтересу та мотивації студентів до навчально-виховного процесу із фізичного виховання. Таким засобом проведення навчальних занять із фізичного виховання є фітнес-програми та фітнес-технології, які на сьогодні популярні серед студентської молоді. За визначенням Е.Г. Сайкіної, фітнес-технології – це сукупність наукових способів, прийомів, сформованих у певний алгоритм дій, які реалізуються шляхом підвищення ефективності оздоровчого процесу, який забезпечує гарантоване досягнення результатів на основі вільного, свідомого та мотивованого вибору занять фізичним вправами із застосуванням інноваційних засобів, методів, організаційних форм занять, сучасного інвентарю та обладнання. До них відносять різні види класичної, танцювальної аеробіки, степ-аеробіку, фітнес-йогу, стретчинг, авторські дихальні практики [5, с. 8].

У наш час термін “фітнес” використовується досить широко:

1. Загальний фітнес (total fitness, general fitness) – це оптимальна якість життя, що включає фізичні, духовні та соціальні компоненти (фізична підготовленість, раціональне харчування, профілактика захворювань, психоемоційна регуляція, гігієна тіла, сексуальна активність та інші фактори здорового способу життя).

2. Фізичний фітнес (physical fitness) – це оптимальний стан показників здоров'я, що дає можливість мати високу якість життя. Удосконалення фізичного фітнесу пов'язано з позитивним здоров'ям, тоді як погіршення рівня компонентів фізичного фітнесу збільшує ризик розвитку основних захворювань. Фізичний фітнес асоціюється з рівнем фізичної підготовленості. У цьому випадку наводяться три похідні цього поняття:

– оздоровчий фітнес (health related fitness) направлений на досягнення фізичного благополуччя та зниження ризику розвитку захворювань;

– спортивно-орієнтований, або руховий фітнес (performance related fitness, skill fitness, motor fitness) направлений на розвиток здібностей до вирішення рухових і спортивних завдань на високому рівні;

– спортивний, атлетичний фітнес (athletic fitness) направлений на досягнення загальної фізичної підготовки на рівні високих спортивних результатів, спеціально організована рухова активність у рамках фітнес-програм, яка передбачає заняття бігом, аеробікою, танцями, аквааеробікою та вправами для корекції маси тіла.

4. Фітнес – оптимальний фізичний стан, що включає досягнення необхідного результату, виконання рухових тестів і низький рівень розвитку захворювань.

5. Фітнес як вид спорту, заснований на виконанні спортивних і гімнастичних вправ, демонстрації фігури тіла, де розроблено систему нормативних вимог із присвоєння спортивних розрядів і звань із фітнесу [6, 7].

Фітнес-технології дозволяють відобразити біологічні (рухова активність, фізичний стан і фізична підготовленість), психічні (мотиви, інтереси), соціальні (здоровий спосіб життя) та інші характеристики застосування засобів фізичного виховання із оздоровчою метою. У цьому розумінні фітнес є багатовекторним поняттям, оскільки охоплює більшість термінів, що характеризують сферу оздоровчої фізичної культури (масовий спорт, кондиційне тренування, рекреація).

На думку Т.Ю. Круцевич, фітнес (від англ. fitness – пристосованість, здатність до витривалості) – це напрямок масової, спортивної й оздоровчої фізичної культури, який спрямований на покращання загального стану організму людини, його тренуваність, здатність опиратись негативним чинникам зовнішнього середовища шляхом виконання простих і комплексних вправ у музичному супроводі чи у визначеному такті, допомагає в корекції форми і маси тіла та дозволяє закріпити досягнуті результати [3].

Фітнес – це оздоровча методика, що дозволяє змінити форми і масу тіла та досягти необхідного результату. Вона включає в себе фізичні тренування у поєднанні з правильно підбраною дієтою. Навантаження та дієта в фітнесі

підбираються індивідуально в залежності від будови й особливостей організму.

За даними літературних джерел, фітнес сприяє комплексному вирішенню завдань навчальних занять із фізичного виховання – покращанню рівня здоров'я, фізичної підготовленості, вироблення навичок координації, розвитку музичності студентів. Він залучає у роботу основні групи м'язів, суглоби, розвиває фізичні якості та психічну стійкість [8, 10, 12]. Використання засобів фітнесу на заняттях із фізичного виховання студентів вищих педагогічних навчальних закладів визначається його впливом на стан кардіореспіраторної системи, витривалість м'язової системи та композицію тіла. За рахунок активної праці корпусом, скручування та згинання тулуба, активізується функція залоз внутрішньої секреції, покращується діяльність шлунково-кишкового тракту. Застосування складно координаційних рухів руками та ногами сприяє розвитку гнучкості, спритності, поліпшенню координації рухів, підвищенню стійкості вестибулярного апарату. Водночас відбувається підвищення м'язової сили та здібності до швидкої мобілізації м'язових ресурсів, нормалізація процесів збудження та гальмування в нервовій системі. Заняття фітнесом сприяють зміні жирової та м'язової тканини, покращують інтелектуальні здібності, підвищують працездатність. Фізичні вправи, які використовуються у цій системі активно впливають на всі органи й системи організму [9, 11].

Фітнес може бути засобом ранкової розминки, розрядки після напруженого навчального дня, засобом проведення вільного часу й досягнення відмінної фізичної форми. Малорухливий спосіб життя студентів, наявність зайвої ваги впливають на склад кісткової речовини, зменшуючи в ньому кількість кальцію. Кардіонавантаження у поєднанні з силовими вправами досить ефективний засіб профілактики остеохондрозу, різноманітних захворювань. Заняття фітнесом сприяють зменшенню кількості з'єднувальних і жирових тканин між м'язовими волокнами. Необхідність занять фітнесом із студентами обумовлена його впливом на органи травлення. Насамперед відбувається прискорення обмінних процесів і поліпшення функціонування кишківника. Будучи системою конструктивного впливу на соматичні форми організму засобами спеціально підібраних і дозованих, переважно гімнастичних вправ, фітнес дозволяє вирішувати важливі завдання оздоровчих занять у вищих педагогічних навчальних закладах. Найбільш типовими з них є регуляція маси тіла, жировий компонент тіла, реконструкція зовнішніх форм і постави, освоєння навичок володіння тілом у русі, при позуванні, придбання грації, виразності, координаційної гармонії рухів.

Ураховуючи все вищезначене, вважаємо за доцільне розроблення програмно-методичного забезпечення використання фітнес-технологій на заняттях із фізичного виховання студентів. Фітнес необхідно розглядати як один з ефективних засобів фізичного виховання студентів, що забезпечує різносторонній вплив на організм, сприяє формуванню стійкого інтересу до систематичного використання засобів фізичної культури та масового спорту з метою саморозвитку та самовдосконалення. Навчальні заняття із фізичного виховання студентів вищих педагогічних навчальних закладів на основі поглибленого використання фітнес-технологій будуть ефективними, якщо:

- розробити експериментальну методику застосування фітнес-технологій на заняттях із фізичного виховання студентів у вищих педагогічних навчальних закладах;
- створити організаційні умови для вільного вибору кожним студентом виду фізичних вправ у відповідності з індивідуальною своєрідністю спортивних інтересів та рухових здібностей;
- забезпечити єдність і взаємозв'язок засвоєння базового та варіативного компонентів змісту навчальної програми з фізичного виховання із використанням фітнес-технологій.

Застосування фітнес-технологій у навчально-виховному процесі з фізичного виховання забезпечує підвищення показників функціонального стану організму, а також фізичної підготовленості тих, що займаються; дозволяє сформувати стійкий усвідомлений інтерес студентів педагогічних вузів до навчальних занять із фізичного виховання та масового спорту.

ВИСНОВКИ. Використання фітнес-технологій у навчально-виховному процесі з фізичного виховання сприяє вирішенню проблеми вдосконалення змісту та структури навчальних занять із фізичного виховання у вищих педагогічних навчальних закладах. Фітнес-технології можуть сприяти зміні негативного ставлення студентів до навчальних занять із фізичного виховання, вони є дієвим засобом покращання рівня здоров'я, загальної фізичної підготовленості, фізичної працездатності, дозволяють підвищити мотивацію до навчальних занять із фізичного виховання та інтерес до власного стану здоров'я під впливом цих занять.

ПЕРСПЕКТИВИ ПОДАЛЬШИХ РОЗВІДОК полягають у теоретичному обґрунтуванні методичної системи застосування фітнес-технологій на заняттях із фізичного виховання студентів вищих педагогічних навчальних закладів.

ЛІТЕРАТУРА

1. Давыдов В. Ю. Новые фитнес-программы / В. Ю. Давыдов, А. И. Шамардин, Г. О. Краснова. – Волгоград, 2008. – 139 с.
2. Иващенко Л. Я. Программирование занятий оздоровительным фитнесом / Л. Я. Иващенко, А. Л. Благий, Ю. А. Усачев. – К. : Науковий світ, 2008. – 198 с.
3. Круцевич Т. Ю. Рекреация у физической культуре разных групп населения : навчальний посібник / Т. Ю. Круцевич, Г. В. Безверхня. – К. : Олимпийская литература, 2010. – 248 с.
4. Приступа Е. Н. Физична рекреация : навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. фіз. вих. і спорту / Е. Н. Приступа,

О. М. Жданова, М. М. Линець. – Л. : ЛДУФК, 2010. – 447 с.

5. Сайкина Е. Г. Семантические аспекты отдельных понятий в области фитнеса / Е. Г. Сайкина, Г. Н. Пономарев // Теория и практика физической культуры : науч. – теор. журнал. – 2011. – № 8. – С. 6–10.

6. Теория и методика физического воспитания / под ред. Т. Ю. Круцевич. – К. : Олимпийская литература, 2003. – Том 1. – 424 с.

7. Теория и методика физического воспитания / под ред. Т. Ю. Круцевич. – К. : Олимпийская литература, 2003. – Том 2. – 392 с.

8. ACSM's health-related physical fitness assessment manual / American college of sport medicine; ed. G. B. Dwyer, S. E. Davis. – 2 th ed. – Philadelphia [etc.] : Wolters Kluwer; Lippincott Williams & Wilkins, 2008. – XIV, 192 p.

9. Darst P. W. Dynamic physical education for secondary school students / P. W. Darst, R. P. Pangrazi. – 6 th ed. – San Francisco [etc.] : Pearson Benjamin Cummings, 2009. – XIV, 560 p.

10. Goldberg G. Spinning instructors manual (Phase 1,2) / G. Goldberg. – New York : Simon & Shuster, 2004. – 253 p.

11. Howley E. Health Fitness Instructor's Handbook (third Edition) / E. Howley, B. Franks. – Human Kinetics, 1997. – 496 p.

12. Sharkey B. J. Fitness and health (Fourth Edition) / B. J. Sharkey. – Human Kinetics, 1996. – 432 p.

УДК 378.147:796.035:294.527

Заставна О.М.

ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника»

СТАН ПІДГОТОВЛЕНOSTI ДО НАВЧАННЯ У ЗАГАЛЬНООСВІТНІЙ ШКОЛІ ЯК КРИТЕРІЙ ЕФЕКТИВНОСТІ РЕАБІЛІТАЦІЙНОЇ ПРОГРАМИ ДІТЕЙ ПІСЛЯ КОХЛЕАРНОЇ ІМПЛАНТАЦІЇ

Дослідження присвячено визначенню ефективності програми фізичної реабілітації дітей старшого дошкільного віку, які перенесли кохлеарну імплантацію. Розроблена для них програма включала кінезітерапію (дихальні, загальнорозвиваючі, спеціальні вправи), загартування, масаж (логопедичний, загальний), побутову абілітацію. Після річного впровадження програми встановлено достовірне ($p < 0,05$) відносно вихідних показників покращення параметрів фізичного та психомоторного розвитку, зростання розумової працездатності дітей, що дозволить їм піти до загальноосвітньої школи і інтегруватись у суспільство здорових однолітків.

Ключові слова: діти старшого дошкільного віку, кохлеарна імплантація, фізична реабілітація.

Заставна О.М. Состояние готовности к обучению в общеобразовательной школе как критерий эффективности реабилитационной программы детей после кохлеарной имплантации. Исследование посвящено определению эффективности программы физической реабилитации детей старшего дошкольного возраста, которые перенесли кохлеарную имплантацию. Разработанная для них программа включала кинезитерапию (дыхательные, общеразвивающие, специальные упражнения), закаливание, массаж (логопедический, общий), бытовую абілітацію. После годичного использования программы установлено достоверное ($p < 0,05$) относительно исходных показателей улучшение параметров физического, психомоторного развития, увеличение умственной работоспособности детей, что позволит им вступить в общеобразовательную школу и интегрироваться в общество здоровых сверстников.

Ключевые слова: дети старшего дошкольного возраста, кохлеарная имплантация, физическая реабилитация.

O.Zastavna State of preparedness for teaching in secondary school as an effective criterion of rehabilitation program in children after cochlear implantation. Cochlear implantation is the most effective means of correcting severe hearing impairment that makes it possible to restore acoustic reference, spoken language, live a full life. Children who underwent CI are characterized by high rehabilitation potential, because of timely restoration of hearing and appropriate rehabilitation can quickly catch up with the development of healthy peers. The aim of the study was to identify the impact of our program of physical rehabilitation for physical, mental and psychomotor development efficiency of preschool children after cochlear implantation as a criteria of opportunity of studying in school. There were examined 19 children after cochlear implantation and 21 deaf child who studied the program of preschool education for deaf children. Comparison group consisted of 40 children with normal hearing. The annual program of physical rehabilitation included the household habilitation, morning hygienic gymnastics, kinesitherapy (general developmental, breathing, articulation exercises, children's yoga, football aerobics); massage (logopaedic, total); hardening. Proceedings of the rehabilitation program in the background restoring hearing promoted distinct improvement indicators anthropometric development (mass, size of the chest, stomach, thigh, shoulder) and positive dynamics of all studied parameters psychomotor condition (visual-motor coordination, speed and accuracy of movement, development of perception, visual memory and auditory evaluation of development) children with cochlear implants ($p < 0.05$). Index mental capacity and switching attention reached the average level. This enables children with implant study together with their peers with normal hearing and quickly to fully integrate into the society of healthy people. The expressed positive dynamics in children with hearing impairment were not found.

Key words: senior preschool children, cochlear implantation, physical rehabilitation.

Постановка проблеми. За статистичними даними, в Україні налічується майже 100 тис. глухих людей, з них -